

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

Εδώ και δεκαετίες οργανώσεις και σωματεία δίνουν έναν συνεπή αγώνα για τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, είναι διάχυτη η αίσθηση ότι υφίσταται ένας λιγότερο ή περισσότερο συνειδητός αποκλεισμός. Αποκλεισμός από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έχει συχνά τα ίδια χαρακτηριστικά με τους αποκλεισμούς που βιώνουν καθημερινά στη ζωή τους. Αν και φαίνεται ότι γνωστοποιούνται οι ανάγκες και τα προβλήματά τους τόσο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όσο και από την ευρύτερη κοινωνία, τελικά τα άτομα αυτά ποτέ δεν έρχονται στο επίκεντρο του δημόσιου προβληματισμού.

Αυτός ο ιδιότυπος περιορισμός ή αποκλεισμός από τη δημόσια προβολή έχει σίγουρα να κάνει και με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Συνδέεται με το ευρύτερο πρόβλημα, τη μεγάλη αυτή συζήτηση που αφορά στον ρόλο και στην ευθύνη τους στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν καλύπτουν την αναγκαιότητα ενημέρωσης της κοινωνίας. Μολονότι, λοιπόν, πολύ εύκολα θα μπορούσαμε να ρίξουμε το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στο κυνήγι των πωλήσεων, η αφετηρία του προβλήματος κατά τη γνώμη μου δεν είναι εκεί, είναι στην ουσία πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας. Γιατί το τι προτιμά ο πελάτης-αποδέκτης προγραμμάτων και πληροφοριών έχει να κάνει με τον πολιτισμό και την παιδεία.

Και η αλήθεια είναι ότι η αναπηρία θεωρούνταν πάντοτε συνώνυμο της αδυναμίας και της πλήρους ανικανότητας. Στην πράξη αντιμετωπίζουμε κάποιον ανάπηρο σαν να είναι ολικά ανάπηρος, ασχέτως αν η ανεπάρκειά του σχετίζεται με συγκεκριμένες λειτουργίες που δεν μπορεί να πραγματοποιήσει. Δυστυχώς, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν έχουν αλλάξει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Αν θυμηθούμε το πώς προβάλλονται τα θέματα των αναπήρων από τις ειδήσεις και τις εφημερίδες, θα αντιληφθούμε το πώς αναπαράγονται και τα φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού.

Έχει διαπιστωθεί ότι ο άνθρωπος με αναπηρία είναι στιγματισμένος από λύπηση. Ακόμα κι όταν γίνεται δημόσια αναφορά σε περιπτώσεις ανθρώπων με αναπηρία, η λύπη είναι αυτή που προβάλλεται συνειδητά ή ασυνειδητά. Το βλέπουμε στις ειδήσεις της τηλεόρασης, στις περιπτώσεις ενός ανθρώπου που είναι ανάπηρος και προσπαθεί να κερδίσει τη ζωή του. Ενώ επιβραβεύουμε το σθένος του, παρά το πρόβλημα του, το μήνυμα που διαπερνά την είδηση δεν αφορά στην ουσία τον ανάπηρο αλλά τους υπόλοιπους, τους «φυσιολογικούς». Το μήνυμα που λαμβάνουμε είναι

«κοίταξε, ο άνθρωπος αυτός παρά το πρόβλημα που έχει δείχνει τέτοια δύναμη και τέτοιο κουράγιο και μετά λέω πως εγώ έχω προβλήματα». Δηλαδή πάλι στον εαυτό μας απευθυνόμαστε. Αν στόχος είναι να περάσει μέσω της είδησης το μήνυμα για το σθένος και τη θέληση για ζωή του αναπήρου, η εικόνα που περνάει είναι συχνά του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου.

Και βέβαια τα τελευταία πλάνα της είδησης στην τηλεόραση έχουν επενδυθεί με μια γλυκόπικρη μουσική. Ναι, πάλι τα κατάφερε ο ευαίσθητος δημοσιογράφος που έδειξε με περισσή ευαισθησία μια διαφορετική όψη της ζωής. Και τελικά το μήνυμα που περνάει στον κόσμο είναι εντελώς διαφορετικό. Κι επειδή τα δελτία ειδήσεων έχουν συνήθως αυτές τις ανθρωπιστικές νότες, αμέσως μετά παίζουν διαφημίσεις της κύριας όψης της ζωής, το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το αστραφτερό αυτοκίνητο.

Για να εντάξουμε, λοιπόν, ή να επανεντάξουμε άτομα με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να τους εντάξουμε ισότιμα στην εικόνα που έχουμε για τους ανθρώπους, όχι να τους αντιμετωπίζουμε ως έναν διαφορετικό κόσμο που ζει παράλληλα με τον δικό μας. Αυτό νομίζω ότι είναι και η πιο σημαντική ευθύνη που έχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να το πράξουν, να εντάξουν δηλαδή στα προγράμματά τους ανθρώπους με αναπηρία που συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους ανθρώπους. Κι εδώ ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι καταλυτικός και θα πρέπει να αποδείξουν ότι ο σκοπός της ύπαρξής τους είναι πρώτα απ' όλα κοινωνικός και δευτερευόντως επιχειρηματικός.

Ι. Δεσποτοπούλου (2006). Άτομα με αναπηρία και τρόπος παρουσιάσής τους στα ΜΜΕ. Στο *Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. Διεθνής Διημερίδα, 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα, 96-102 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με τη συγγραφέα, τα άτομα με αναπηρία αποκλείονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στην τέταρτη παράγραφο (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής σηματοδοτεί η κάθε διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις φράσεις: φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού, σημαντική ευθύνη.

(μονάδες 10)

Γ2. Να εντοπίσετε στο κείμενο πέντε λέξεις ειδικού λεξιλογίου.

(μονάδες 5)

Πως παρουσιάζονται τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

A.

Η συγγραφέας του κειμένου αναδεικνύει στον τρόπο παρουσίασης των ατόμων με αναπηρία από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αρχικά εκθέτει πως παρόλο τα μέσα ενημέρωσης δημοσιοποιούν τα κοινωνικά ζητήματα των ανθρώπων αυτών ωστόσο δεν επικεντρώνονται ουσιαστικά σ αυτά. Οι παράγοντες, που το προκαλούν ,είναι το πολιτιστικό και μορφωτικό κριτήριο των δεκτών. Επίσης συνεχίζουν να στιγματίζουν τα άτομα με αναπηρία καθώς προβάλλονται για να διεγείρουν το δέκτη συναισθηματικά και να του τονίσουν την αίσθηση της όμορφης φυσιολογικής ζωής. Η διαφήμιση συμβάλλει σ αυτή τη διαδικασία με το υλικοευδαιμονιστικό της περιεχόμενο. Τέλος προτείνει την ανάγκη ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία και θεωρεί αναγκαία την κοινωνική προσφορά των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

B.1

Οι λόγοι οι οποίοι προκαλούν την απόκλιση των ατόμων με αναπηρία από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι κυρίως κοινωνικά. Συγκεκριμένα πηγάζουν από τον τρόπο λειτουργίας ολόκληρης της κοινωνίας και την απουσία πολιτιστικών και κοινωνικών υποδομών. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας αντανακλούν αυτόν τον τρόπο στο περιεχόμενο των εκπομπών τους και ως οικονομικές επιχειρήσεις επικεντρώνονται αποκλειστικά αύξηση της θεαματικότητας και όχι στον ανθρωπιστικό και κοινωνικό του ρόλο.

B2. α.

Ενώ, δηλαδή

B2.β.

ενώ: αντίθεση

δηλαδή: επεξήγηση

Γ.1

Τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα σωματικά, ψυχικά και πνευματικά παραγκωνίζονται από την κοινωνία. Φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού εντοπίζονται και στη ζωή των ατόμων με αναπηρία ,που καθημερινά αδυνατούν να επιτελέσουν αναγκαίες λειτουργίες τους, εξαιτίας της απουσίας του κρατικού μηχανισμού. Σημαντική ευθύνη

φέρει μεν η πολιτεία αλλά και υπόλοιποι κοινωνικοί φορείς, το ίδιο το άτομο και γενικά η κοινωνία με τα απάνθρωπα της χαρακτηριστικά.

Γ.2

Αναπηρία, αποκλεισμός, περιθωριοποίηση, ανικανότητα, ενημέρωση.